

23 Ιουνίου, 1990

[Α. Ν. ΛΟΪΖΟΥ, Πρόεδρος]

ΙΩΑΝΝΗΣ ΦΑΚΑΣ,

Αιτητής,

v.

ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΜΕΣΩ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΟΓΙΣΤΗ,

Καθ' ων η αίτηση.

(Υπόθεση Αρ. 132/89).

Αίτηση Ακυρώσεως — Αντικείμενο — Παράλειψη οφειλόμενης ενέργειας — Έννοια και χαρακτηριστικά από τη νομολογία.

5 *Αίτηση Ακυρώσεως — Προθεσμία — Περιστάσεις του εκπροθέσμου στην κριθείσα περίπτωση αποκλεισμού του χαρακτηρισμού της προσβαλλόμενης πράξης ως παραλείψεως.*

10 Ο αιτητής προσέβαλε την παράλειψη καταβολής τόκου επί της αποζημίωσής του, συνεπεία τερματισμού την υπηρεσιών του ως καθηγητής.

Το Ανώτατο Δικαστήριο, απορρίπτοντας ως απαράδεκτη την προσφυγή, αποφάσισε ότι:

15 Το ερώτημα που τίθεται είναι κατά πόσο υπήρχε μια άκυρη και συνεχής παράλειψη των καθ' ων η αίτηση, όπως ισχυρίζεται ο αιτητής, και στην οποία περίπτωση ο χρόνος τρέχει από την ημέρα της αρνήσεως καταβολής των δικαιωμάτων του αιτητή από τους καθ' ων η αίτηση.

20 Ο όρος “παράλειψη” που συναντούμε στο Άρθρο 146.1 του Συντάγματος έχει ερμηνευθεί δικαστικά σε σειρά αποφάσεων του Ανωτάτου Δικαστηρίου.

25 Στην κρινόμενη υπόθεση και με βάση τα όσα τέθηκαν ενώπιον του Δικαστηρίου, η πληρωμή τόκου δεν προβλέπεται από οποιοδήποτε νόμο. Αντίθετα, όπως φαίνεται από τη γραπτή αγόρευση του ευπαίδευτου δικηγόρου του αιτητή, η αξίωση για τόκο εδράζεται κυρίως

πάνω στην "αρχή της αναλογικότητας της χρηστής διοίκησης, της κοινής λογικής και του κοινού περί δικαίου συναίσθηματος". Επομένως η απόφαση για καταβολή ή μη τόκου όπως γίνεται η διεκδίκηση είναι αποκλειστικό ζήτημα άσκησης διακριτικής ευχέρειας της διοίκησης. Εφόσον δε η πληρωμή τόκου σε τέτοιες περιπτώσεις δεν προβλέπεται από το Νόμο αλλά είναι ζήτημα που πέφτει - αν πέφτει καθόλου - μέσα στη διακριτική ευχέρεια της διοίκησης, η κατάσταση η οποία αντιμετωπίζεται δεν ισοδυναμεί με παράλειψη μέσα στην έννοια του Άρθρου 146.1 του Συντάγματος. Ο αιτητής πήρε τις σχετικές επιταγές στις 7 Νοεμβρίου 1988. Θα έπρεπε να είχε αντιληφθεί ότι δεν του είχε καταβληθεί τόκος και ήταν για το λόγο αυτό που δήλωσε ότι θα τις εξαγορώσει "άνευ βλάβης των δικαιωμάτων του". Αντί όμως να καταχωρήσει προσφυγή μέσα σε εβδομήντα πέντε μέρες από τη λήψη των επιταγών καταχώρησε την παρούσα προσφυγή μετά την παρέλευση της πιο πάνω προθεσμίας των εβδομήντα πέντε ημερών.

Η μη πληρωμή τόκου δεν αποτελεί "παράλειψη", μέσα στην έννοια του Άρθρου 146.1 του Συντάγματος. Επομένως ο χρόνος για την καταχώρηση της προσφυγής αρχίζει να "τρέχει" από τις 7 Νοεμβρίου 1988, την ημερομηνία δηλαδή που ο αιτητής πήρε τις επιταγές.

Η προσφυγή απορρίπτεται χωρίς έξοδα.

Αναφερόμενες υποθέσεις:

Police Association and Others v. Republic (1972) 3 C.L.R. 1,

Cyprus Tannery Ltd v. Republic (1980) 3 C.L.R. 405,

Arghyrou and Others v. Republic (1983) 3(A) C.L.R. 474,

Mavrommatis and Others v. Land Consolidation Authority and Another (1984) 3(B) C.L.R. 1006.

Προσφυγή.

Προσφυγή για δήλωση του Δικαστηρίου με την οποία να κυρώσεται άκυρη και χωρίς νομικό αποτέλεσμα: α) η κατακράτηση υπό των καθ' ων η αίτηση μεγάλου μέρους του ποσού της οφειλόμενης προς τον αιτητή αποζημίωσης· και β) η παράλειψη και/ή άρνηση καταβολής τόκου επί της αποζημίωσης.

A. Σ. Αγγελίδης, για τον Αιτητή.

Α. Παπασάββας, Ανώτερος Δικηγόρος της Δημοκρατίας, για τους Καθ' ων η αίτηση.

Cur. adv. vult.

5 Α. Ν. ΛΟΪΖΟΥ, Π.: Με την προσφυγή του αυτή ο αιτητής ζητά την πιο κάτω θεραπεία:

10 "1. Δήλωση του Δικαστηρίου με την οποία να κηρύσσεται άκυρη και χωρίς νομικό αποτέλεσμα η κατακράτηση υπό των καθ' ων η αίτηση μεγάλου μέρους του ποσού της οφειλομένης προς τον αιτητή αποζημίωσης.

15 2. Δήλωση του Δικαστηρίου με την οποία να κηρύσσεται παράνομη η παράλειψη και/ή άρνηση καταβολής τόκου επί της αποζημίωσης.

3. Δήλωση του Δικαστηρίου με την οποία να μην επικυρώνονται οι πιο πάνω πράξεις."

20 Με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου (αρ. απόφασης 18.769 και ημερομηνίας 31 Ιανουαρίου 1980), οι υπηρεσίες του Ιωάννη Φάκα, Καθηγητή στο Υπουργείο Παιδείας, τεματίστηκαν προς το δημόσιο συμφέρον από 1 Φεβρουαρίου 1980 και με την απόφασή του με αρ. 18.907, ημερομηνίας 13 Μαρτίου 1980, 25 αποφάσισε τη χορήγηση ωφελημάτων αφυπηρετήσεως στον αιτητή, σύμφωνα με την υπάρχουσα νομοθεσία.

30 Τα έντυπα για τον υπολογισμό των ωφελημάτων του υποβλήθηκαν προς το Γραφείο του Γενικού Λογιστή από το Υπουργείο Παιδείας (έντυπο GEN. 60), το Φεβρουάριο του 1987. Ο λόγος της καθυστέρησης ήταν γιατί υποβλήθηκε και εκκρεμούσε η Προσφυγή Αρ. 80/80 στο Ανώτατο Δικαστήριο. Η απόφαση στην προσφυγή αυτή εφεσιβλήθηκε και η απόφαση της Ολομέλειας 35 στην Έφεση 695 εκδόθηκε στις 17 Οκτωβρίου 1988.

40 Από την Υπηρεσία Δημόσιας Διοικήσεως και Προσωπικού δόθηκε έγκριση για πληρωμή των ωφελημάτων του με την επιστολή ημερομηνίας 18 Φεβρουαρίου 1987. Με επιστολή ημερομηνίας 4 Φεβρουαρίου 1987 ζητήθηκε από το Διευθυντή του Τμήματος Εσωτερικών Προσόδων να πληροφορήσει κατά πόσο ο αιτητής χρωστούσε οτιδήποτε ποσό Φόρου Εισοδήματος για να αποκοπεί από το εφ' άπαξ φιλοδώρημα που θα του χορηγηθεί από το Γραφείο του Γενικού Λογιστή. Η απάντηση από το Γραφείο του Φόρου Εισοδήματος λήφθηκε στις 5 Δεκεμβρίου 1987. Η καθυστέρηση οφεί-

λετο στο ότι ο αιτητής δεν υπέβαλε έγκαιρα τις φορολογικές του δηλώσεις. Με την έγκριση που δόθηκε στις 18 Φεβρουαρίου 1987 από την Υπηρεσία Δημοσίας Διοικήσεως, άρχισε να πληρώνεται σύνταξη στον αιτητή από την 1 Μαρτίου 1987. Για την περίοδο από 1 Φεβρουαρίου 1980 μέχρι 28 Φεβρουαρίου 1987 η σύνταξη του πληρώθηκε με την επιταγή με αρ. 534369, ημερομηνίας 24 Φεβρουαρίου 1987. Μετά την απάντηση που πάρθηκε από το Φόρο Εισοδήματος εκδόθηκε από το Γραφείο του Γενικού Λογιστή σχετική επιταγή την 11 Δεκεμβρίου 1987 και μετά στάληκε ταχυδρομικώς στη διεύθυνση του αιτητή.

Όπως αναφέρεται πιο πάνω, όλες οι επιταγές που αφορούσαν σύνταξη και εφ' άπαξ φιλοδώρημα στέλλοντο στη διεύθυνση του αιτητή. Το Νοέμβριο του 1988 ο αιτητής επισκέφθηκε το Γραφείο του Γενικού Λογιστή και έφερε μαζί του όλες τις πιο πάνω αναφερόμενες επιταγές που είχαν λήξει και ανανεώθησαν. Ταυτόχρονα με τις ανανεώσεις των επιταγών απέστειλε στο Γραφείο Γενικού Λογιστή αντίγραφο επιστολής που στάληκε στο Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου Παιδείας ημερομηνίας 7 Νοεμβρίου 1988 στην οποία αναφέρει ότι εξαργυρώνει τις επιταγές άνευ βλάβης των δικαιωμάτων του.

Με επιστολή του ημερομηνίας 25 Νοεμβρίου 1988 που απευθύνεται προς το Γενικό Λογιστή, ο αιτητής ζητούσε να του καταβληθούν τόκοι πάνω στα χρηματικά ποσά που του έχουν πληρωθεί. Το Γραφείο του Γενικού Λογιστή με επιστολή ημερομηνίας 24 Δεκεμβρίου 1988, πληροφόρησε τον αιτητή ότι το αίτημά του δεν μπορεί να γίνει αποδεκτό. Φωτοαντίγραφα των εντύπων και επιστολών που αναφέρονται πιο πάνω επισυνάπτονται στην ένσταση του καθ' ου η αίτηση.

Από μέρους των καθ' ων η αίτηση εγείρεται προδικαστική ένσταση ότι "η προσβαλλόμενη πράξη και/ή παράλειψη είναι εκπρόθεσμη". Τούτο ασφαλώς στηρίζεται στο γεγονός ότι ο αιτητής καίτοι τουλάχιστο στις 7 Νοεμβρίου 1988 που παρέλαβε τις επιταγές αποζημιώσεων εφ' άπαξ, συντάξεων και οτιδήποτε άλλο ποσό του είχαν αποστείλει, δήλωνε με την επιστολή του της ημερομηνίας εκείνης ότι τα "εξαργύρωνε άνευ βλάβης των δικαιωμάτων του", εν τούτοις καταχώρησε την προσφυγή στις 24 Φεβρουαρίου 1989, δηλαδή μετά την πάροδο εβδομήντα πέντε ημερών από την ημέρα που έτυχε αρνητικής απαντήσεως στις 24 Δεκεμβρίου.

Είναι φανερό ότι το αίτημα για τόκους προέκυψε από της ημερομηνίας μη καταβολής στον αιτητή των οφελημάτων αφυ-

5 πηρετήσεως στα οποία εδικαιούτο δυνάμει της απόφασης του Υπουργικού Συμβουλίου της 1ης Φεβρουαρίου 1980 με αποκορύφωμα τη δημιουργία ενός τεράστιου ποσού που αξιώνει ο αιτητής στις 7 Νοεμβρίου 1988 όταν ανέφερε ότι θα εξαργυρώσει τις επιταγές άνευ βλάβης των δικαιωμάτων του, δηλαδή τις διεκδικήσεις καταβολής των τόκων.

10 Το ερώτημα που τίθεται όμως είναι κατά πόσο υπήρχε μια άκυρη και συνεχή παράλειψη των καθ' ων η αίτηση, όπως ισχυρίζεται ο αιτητής, και στην οποία περίπτωση ο χρόνος τρέχει από την ημέρα της αρνήσεως καταβολής των δικαιωμάτων του αιτητή από τους καθ' ων η αίτηση.

15 Ο όρος "παράλειψη" που συναντούμε στο Άρθρο 146.1 του Συντάγματος έχει ερμηνευθεί δικαστικά σε σειρά αποφάσεων του Ανωτάτου Δικαστηρίου.

20 Στην υπόθεση *Police Association v. Republic* (1972) 3 C.L.R. 1 στη σελ. 28 ο Δικαστής Χατζηαναστασίου είπε ότι "an omission presupposes that no action has been taken by the administration in the matter". Η θέση αυτή έτυχε της επιδοκιμασίας της Ολομέλειας του Ανωτάτου Δικαστηρίου στην υπόθεση *Cyprus Tannery Ltd. v. Republic* (1980) 3 C.L.R. 405 στην οποία αναφέρθηκαν τα πιο κάτω στη σελ. 415:

25 "The exercise of the said powers is a matter of discretion and it appears to be well settled that an omission, in the sense of paragraph 1 of Article 146 of the Constitution, means an omission to do something required by law, as distinct from the non-doing of a particular act or the non-taking of a particular course as a result of the exercise of discretionary powers (see, inter alia, *The Police Association and Others v. The Republic* (1972) 3 C.L.R. 1, 23)."

30

35 Η υπόθεση *Cyprus Tannery* ακολουθήθηκε από το Δικαστή Στυλιανίδη στην *Argyrou and Others v. Republic* (1983) 3 C.L.R. 474 και στη *Mavrommatis and Others v. The Land Consolidation Authority* (1984) 3 C.L.R. 1006, στην οποία αφού γίνεται αναφορά στο Στασινόπουλλο, Δίκαιο Διοικητικού Δικαίου, 4η έκδοση (1964) σελ. 195 και στις Αποφάσεις του Συμβουλίου Επικρατείας 1137/63 και 1862/63, προστίθεται ότι "omission presupposes a duty imposed by law and failure to perform that duty".

40

Στην κρινόμενη υπόθεση και με βάση τα όσα τέθηκαν ενώπιόν

μου, η πληρωμή τόκου δεν προβλέπεται από οποιοδήποτε νόμο. Αντίθετα, όπως φαίνεται από τη γραπτή αγόρευση του ευπαίδευτου δικηγόρου του αιτητή, η αξίωση για τόκο εδράζεται κυρίως πάνω στην "αρχή της αναλογικότητας της χρηστής διοίκησης, της κοινής λογικής και του κοινού περί δικαίου συναισθήματος". 5
 Επομένως η απόφαση για καταβολή ή μη τόκου όπως γίνεται η διεκδίκηση είναι αποκλειστικό ζήτημα άσκησης διακριτικής ευχέρειας της διοίκησης. Εφόσον δε η πληρωμή τόκου σε τέτοιες περιπτώσεις δεν προβλέπεται από το Νόμο, αλλά είναι ζήτημα που πέφτει - αν πέφτει καθόλου - μέσα στη διακριτική ευχέρεια της διοίκησης, η κατάσταση την οποία αντιμετωπίζουμε δεν ισοδυναμεί με παράλειψη μέσα στην έννοια του Άρθρου 146.1 του Συντάγματος. Ο αιτητής πήρε τις σχετικές επιταγές στις 7 Νοεμβρίου 1988. Θα έπρεπε να είχε αντιληφθεί ότι δεν του είχε καταβληθεί τόκος, και ήταν για το λόγο αυτό που δήλωσε ότι θα τις εξαγγυώσει "άνευ βλάβης των δικαιωμάτων του". Αντί όμως να καταχωρήσει προσφυγή μέσα σε εβδομήντα πέντε μέρες από τη λήψη των επιταγών, υιοθέτησε την πορεία που αναφέρεται πιο πάνω, και καταχώρησε την παρούσα προσφυγή μετά την παρέλευση της πιο πάνω προθεσμίας των εβδομήντα πέντε ημερών. 10 15 20

Όπως έχω ήδη αναφέρει, η μη πληρωμή τόκου δεν αποτελεί "παράλειψη" μέσα στην έννοια του Άρθρου 146.1 του Συντάγματος. Επομένως ο χρόνος για την καταχώρηση της προσφυγής αρχίζει να "τρέχει" από τις 7 Νοεμβρίου 1988, την ημερομηνία δηλαδή που ο αιτητής πήρε τις επιταγές, εφόσον δε η παρούσα προσφυγή έχει καταχωρηθεί μετά τη λήξη της προθεσμίας των εβδομήντα πέντε ημερών που προβλέπεται από το Άρθρο 146.3 του Συντάγματος, είναι εκπρόθεσμη και για το λόγο αυτό πρέπει να απορριφθεί, και απορρίπτεται χωρίς όμως οποιαδήποτε διαταγή ως προς τα έξοδα. 25 30

Η προσφυγή απορρίπτεται χωρίς έξοδα.